

LANDBÚNAÐARRÁÐUNEYTIÐ

Sölvhólgata 7, 150 Reykjavík
Sími: 545 9750, bréfasími: 552 1160

Landbúnaðarnefnd Alþingis
b.t. Elínar V. Þorsteinsdóttur, lögfr.
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Alþingi
Erindi nr. Þ 128/1799
komudagur 13. 5. 2003

Reykjavík, 13. maí 2003
Tilvísun: LAN03010140/011
SN/--

Ráðuneytið framsendir hér með til landbúnaðarnefndar Alþingis meðfylgjandi umsögn Norður-Héraðs um frumvarp til ábúðarlaga sem lagt var fyrir Alþingi á síðasta löggjafarþingi, 128. löggjafarþingi 2002-2003, sbr. þskj. 1060, 651. mál en landbúnaðarnefnd Alþingis mun hafa óskað eftir umsögninni með bréfi dags. 21. mars 2003.

F.h.r.

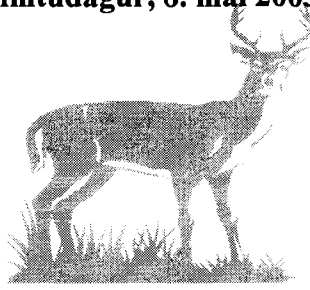
Sigríður Norðmann
Sigríður Norðmann

Brúarási fimmtudagur, 8. maí 2003

LANDBÚNAÐARRÁÐUNEYTIÐ ^{C11}
Sölvhólgötu 7
150 Reykjavík.

SN

03010140

Efni: Athugasemdir sveitarstjórnar Norður-Héraðs við frumvörp til nýrra ábúðarlaga og jarðalaga.

Með bréfi Landbúnaðarráðuneytisins var óskað umsagnar sveitarstjórnar Norður-Héraðs við frumvörp til nýrra ábúðar- og jarðalaga. Sveitarstjórn fól Aðalsteini Jónssyni, bónda í Klausturseli, Arnóri Benediktssyni bónda Hvanná II, Jónasi Þór Jóhannssyni sveitarstjóra og Bjarna G Björgvinssyni hdl. að fara yfir frumvörpin og gera athugasemdir við efni þeirra ef þurfa þætti. Í athugasemdum með báðum frumvörpunum kemur fram að þau voru á undirbúningstímanum send til ýmissa aðila til umsagnar, þ.á.m. Bændasamtaka Íslands, Hagþjónustu landbúnaðarins, Sambandi íslenskra sveitarfélaga o. fl. og kemur fram að tekið hefur verið tillit til ýmissa ábendinga umsagnaraðila við endanlega gerð frumvarpsins. Sveitarstjórn Norður-Héraðs telur mikla nauðsyn hafa borið til þess að setja ný ábúðar- og jarðalög, þar sem núgildandi lög frá árinu 1976 séu að svo mörgu leyti orðin úr takti við þá þróun sem orðið hefur í landbúnaði á Íslandi frá setningu þeirra. Í athugasemdum með frumvörpunum kemur fram að hluti þeirra breytinga sem helst snerta sveitarfélög, s.s. v. forkaupsréttar eru m.a. tilkomnar vegna athugasemda Eftirlitsstofnunar EFTA og hefur við gerð frumvarpanna verið tekið tillit til þeirra krafna. Því er svo að ýmis löggjafaratriði er m.a. snerta sveitarfélög er ekki að öllu leyti undir forræði íslendinga. Tillit verður að taka til slíks í dag.

Sveitarstjórn kýs að gera eftirfarandi athugasemdir við frumvörpin:

1. Frumvarp til nýrra jarðalaga:

9.gr.

Landbúnaðarnefndir

Í frumvarpinu er lagt til að jarðanefndir verði lagðar niður en í þeirra stað verði stofnaðar sérstakar landbúnaðarnefndir á vegum hvers sveitarfélags. Telur nefndin að skoða þurfi þessa breytingu nánar, einkum þar sem hinar nýju landbúnaðarnefndir muni ekki virka í mjög smáum sveitarfélögum. Telur nefndin þess vegna að það þurfi að vera fyrir hendi heimildarákvæði í greininni að landbúnaðarnefndir geti tekið yfir stærra svæði, ef sveitarfélögin koma sér saman um sameiginlega landbúnaðarnefnd fyrir fleiri sveitarfélög.

14. gr./ 30. gr.

Aðilaskipti að landi. Forkaupsréttur.

Nefndin er ekki sammála ákvæði 30. gr. eins og það kemur fyrir í frumvarpinu. Nefndin telur að sveitarfélög eigi að hafa rúmar heimildir til þess að neyta forkaupsréttar að jörðum m.a. vegna ákvæðis í nýjum búvörusamningi milli ríkis og bænda um sjálfbæra landnýtingu. Geti sveitarstjórnir engin áhrif haft á sölu jarða er hætta á því að sveitir geti orðið illa fallnar til landbúnaðar ef bújarðir færast í stórum stíl úr landbúnaðarnotum. Telur nefndin nauðsynlegt að fjallað verði ítarlegar um þessar greinar.

44. gr.

Sala ríkisjarða.

Nefndin telur að ríkinu sé og hafi verið gert óeðlilega hátt undir höfði með því að undanþiggja ævinlega réttindi til efnistöku, vatns- og jarðhitaréttindi umfram heimilisnot við sölu jarðanna frá ríkinu, þannig að þessi hlunnindi verði áfram eign ríkisins eftir sölu. Einstaklingum er óheimilt að undanskilja þessi réttindi við sölu jarða sbr. ákvæði 11. gr. Kaupi ríkið jörð af einstaklingi fylgja öll réttindi, en ef ríkið selur sama aðila jörðina aftur heldur ríkið eftir þessum réttindum. Þarna er misræmi milli stöðu ríkisins og einstaklinganna. Benda má á að ríkið og stofnir þess hafa iðulega eignarnámsheimildir til þess að nýta sér slík hlunnindi. Með nýjum raforkulögum getur hver sá er framleiðir rafmagn selt það inn á veitukerfi. Bent er á að hagkvæmara getur verið fyrir ábúanda sem vill koma sér upp rafstöð að byggja hana stærri en til heimilisnota og nýta sölu rafmagns til þess að greiða niður virkjunarkostnaðinn. Með þessu ákvæði er þessi nýtingarréttur ábúandans skertur verulega án þess að séð verði hvaða sérstök rök mæla með þessu fyrirkomulagi. Nefndin telur að þessi forréttindi ríkisins eigi ekki rétt á sér í dag og telur að rökstyðja þurfi það sérstaklega hvers vegna ríkinu er heimilt að undanþiggja þessi réttindi sölu.

2. Frumvarp til nýrra ábúðarlaga.

11. gr.

Réttindi undanskilin leiguliðaafnotum.

Með nýjum raforkulögum getur hver sá er framleiðir rafmagn selt það inn á almenna veitukerfið. Samkvæmt þessari grein er ábúendum það ekki heimilt heldur jarðeiganda einum. Bent er á að hagkvæmara getur verið fyrir ábúanda sem vill koma sér upp rafstöð að byggja hana stærri en til heimilisnota og nýta sölu rafmagns til þess að greiða niður virkjunarkostnaðinn. Í þessari grein felst takmörkun á heimildum ábúanda sem rétt er að skoða nánar.

13. gr.

Breytingar eða lok landbúnaðarstarfsemi ábúanda.

Nefndin bendir á að neitun jarðeiganda við því að breytt sé um búskaparhætti geti jafngilt uppsögn ábúðar, þótt áfram skuli jörðin vera í landbúnaðarnotum. Í lagagreininni er krafist samþykkis fyrir breytingum á landbúnaðarstarfsemi. Í athugasemdum er talað um samþykki fyrir *verulegum* breytingum á starfsemi. Nefndin telur nauðsynlegt á kveða skýrar á um þetta atriði í endanlegri gerð laganna þannig að ekki fari á milli mála hvar mörkin liggja varðandi mat á breytingu á búskaparháttum.

14.gr.

Endurbætur ábúanda á mannvirkjum o. fl.

Bent er á það að vegna gæðastýringar í sauðfjárrækt eru gerða ákveðnar kröfur um húsrými fyrir sauðfé. Slíkar kröfur geta breytt eldri viðmiðum varðandi fjárhús. Í athugasemdum við 14. gr. kemur fram að hér er um grundvallarbreytingu að ræða frá núgildandi ábúðarlögum varðandi heimildir ábúanda til þess að framkvæma endurbætur á eignum jarðeiganda. Nefndin bendir á að í lagagreininni er ræktun ekki nefnd sérstaklega en í athugasemdum með greininni er fjallað um ræktanir.

17.gr.

Viðhaldsskylda.

Nefndin bendir á að kveði þurfi á um hvar mörk liggja milli viðhalds annars vegar og endurbóta hins vegar.

34.gr.

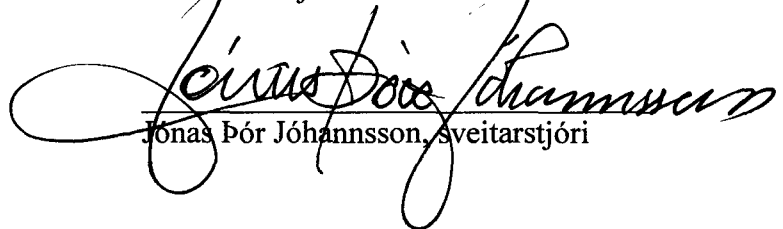
Kaupskylda jarðareiganda á eignum og endurbótum ábúanda.

Nefndin bendir á grundvallarbreytingu frá ákvæðum núgildandi laga varðandi endurkaup framkvæmda á bújörðum en telur að rétt sé að úttektarmenn hafi einhver fastákveðin viðmið þegar þér meta endurkaupsverð framkvæmda.

Nefndin hefur kosið að gera ekki formlegar athugasemdir við fleiri greinar frumvarpanna, þótt í mörgum greinum þeirra felist grundvallarbreytingar frá fyrri lögum. Vísað er til þess að hinir ýmsu hagsmunaaðilar og heildarsamtök hafa áður gert athugasemdir sínar við frumvörpin. Væntir sveitarstjórn að fram muni fara nokkur opinber umræða um þessi frumvörp áður en þau verða að lögum frá alþingi og þá muni fleiri sjónarmið varðandi efni þeirra koma fram.

Virðingarfyllst.

f.h. sveitarstjórnar Norður – Héraðs

Jónas Þór Jóhannsson, sveitarstjóri